

การจัดการความรู้ที่ได้จากการสัมมนาวิชาการ

โดย นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาบริหารสาธารณสุขและกลุ่มวิชาบริหารโรงพยาบาล

เรื่อง "ถ่ายโอน สอน. และ sw.สต. สู้ท้องถิ่น ก้าวสำคัญในการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ"

การสัมมนาวิชาการรูปแบบออนไลน์ เรื่อง "ถ่ายโอน สอน. และ sw.สต. สู้ท้องถิ่น ก้าวสำคัญในการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ" ในวันที่ 6-8 มกราคม 2566 เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนชุดวิชา 50706 สัมมนาประเด็นและแนวโน้มภาวะผู้นำ และการจัดการสุขภาพ ภาคการศึกษาที่ 1/2565 เพื่อให้ นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนกระบวนการดำเนินการด้านต่างๆ ที่สำคัญ รวมถึงเข้าใจบทบาทภาวะผู้นำในการจัดการระบบสุขภาพและแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องภายหลังที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ สอน. และ sw.สต. การประชุมวิชาการจะเป็นช่องทางสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรสาธารณสุข ทุกสาขาวิชาชีพได้รับทราบสถานการณ์และแนวโน้มการกระจายอำนาจ และการจัดการด้านสุขภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการสุขภาพและการสร้างเครือข่ายทางวิชาการต่อไป

ความเป็นมาของนโยบายในเรื่องการถ่ายโอนภารกิจ

ด้วยคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจสถานอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรชนามวมินทรราชินี (สอน.) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (sw.สต.) ให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ให้มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการป้องกันและบำบัดโรคการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน การรักษาพยาบาลอย่างง่าย การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์และการคุ้มครองผู้บริโภค โดยให้ดำเนินการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างอัตรากำลัง การบริหารงานบุคลากร การบริหารงบประมาณ การเงิน การคลัง การบัญชีและการพัสดุให้เป็นไปตามแนวทางและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด สถานการณ์ในปี 2564 กำหนดให้ถ่ายโอนภารกิจ sw.สต. ไปยัง อบจ. ได้ตามความสมัครใจ พบในปี 2565 มี sw.สต. ที่ถ่ายโอน 3,263 แห่ง ช่วงเปลี่ยนผ่านนี้ยังพบปัญหาด้านงบประมาณ ระบบการปฏิบัติงาน เวชภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการสุขภาพ และการขาดแคลนบุคลากร

กล่าวเปิดปาฐกถาโดย

นพ.ประพนธ์ ตั้งศรีเกียรติกุล
(ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และที่
ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข)

ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจด้านสุขภาพสู่ท้องถิ่น จำเป็นต้อง "ทำทันที โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วม" โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิให้เข้มแข็ง เพื่อให้ระบบสุขภาพของประเทศมีความเข้มแข็ง ขับเคลื่อนด้วยทีมหมอครอบครัว ลดความเหลื่อมล้ำดูแลแบบองค์รวม ประชาชนมีส่วนร่วม เพิ่มความยั่งยืนระบบสุขภาพที่เข้มแข็ง

การจัดการความรู้ที่ได้จากการสัมมนาวิชาการ

โดย นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารสาธารณสุขและกลุ่มวิชาการบริหารโรงพยาบาล

วิทยาการที่มีความเกี่ยวข้องชาญและประสบการณ์

ดร.ชูพงษ์ คำจวง นายกอบจ.จังหวัดสกลนคร

“เป้าหมายของการถ่ายโอน sw.สต. สู่ อบจ. คือ ผู้ป่วยมารับบริการที่โรงพยาบาลลดลง นั่นคือการบรรลุเป้าหมายระบบสุขภาพที่ยั่งยืน ทั้งนี้ต้องมีการแก้ไขกฎหมาย หรือระเบียบต่างๆ บางมาตรา เพื่อให้การดำเนินการและการบริหารจัดการนั้น คล่องตัวขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงประเด็น อาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานการดำเนินงานด้านระบบบริการสุขภาพ และการส่งต่อการรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ”

คุณมานพ เชื้อบัณฑิต ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านสาธารณสุข อบจ.จังหวัดสกลนคร

“การถ่ายโอน sw.สต. สู่ อบจ. ต้องมีความชัดเจนในการกำหนดอำนาจหน้าที่ และความก้าวหน้าตำแหน่งหลังจากการถ่ายโอน เน้นบริหารจัดการกำลังคน และกรอบอัตราตำแหน่งให้เกิดศักยภาพในการให้บริการด้านระบบบริการสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ”

ผู้อำนวยการสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล

“ทิศทางคุณภาพบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิหลังการถ่ายโอน คือ ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ประชาชนได้รับบริการสุขภาพที่ดีกว่าเดิม เท่าเทียม และมีคุณภาพ เครือข่ายสุขภาพมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนในพื้นที่ ประกอบด้วยทีมที่เป็นภาคีภาคส่วนสุขภาพ (Health sector) และภาคที่ไม่ใช่ภาคส่วนสุขภาพ (Non health sector) และมุ่งเน้นการให้บริการในลักษณะปฐมภูมิและมุ่งสร้างสุขภาพจะเป็นองค์รวม โดยมีได้มุ่งเป้าอยู่เพียงการรักษาพยาบาลเท่านั้น”

คุณชัท เมืองโคตร สาธารณสุขอำเภอบ้านแฮด

จังหวัดขอนแก่น “ในกระบวนการถ่ายโอน sw.สต. สู่ อบจ. หากมีการยอมรับในการเปลี่ยนแปลง และดำเนินงานตามบทบาทอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการบริการสุขภาพอย่างสูงสุด”

การจัดการความรู้ที่ได้จากการสัมมนาวิชาการ

โดย นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารสาธารณสุขและกลุ่มวิชาการบริหารโรงพยาบาล

วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์

**พว.สุจิน มอญแซมช้อย พยาบาลวิชาชีพ
รักษาการในตำแหน่ง ผอ.รพ.สต.โพธิ์พระยา
จังหวัดสุพรรณบุรี** “ตามแผนการถ่ายโอน รพ.สต. สู่ อบจ.
จะมีการเพิ่มจำนวนบุคลากรให้ครบตามกรอบอัตรากำลัง เมื่อมี
บุคลากรเพิ่มขึ้น การบริหารจัดการจะสามารถดำเนินงานได้อย่าง
มีประสิทธิภาพมีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สามารถตอบ
โจทย์การแก้ไขปัญหาสุขภาพได้อย่างตรงจุด”

**คุณธนโชติ ดวงตะวัน นักวิชาการสาธารณสุข ผอ.รพ.สต.
บ้านหนองคู จังหวัดศรีสะเกษ** “การทำงานของ รพ.สต. การถ่าย
โอนจำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อแก้ไขปัญหาและกำหนดนโยบายให้ชัดเจน จะช่วยทำให้การถ่ายโอน
ประสบความสำเร็จ”

สรุปสาระสำคัญของเรื่อง ถ่ายโอน สอน. และ รพ.สต. สู่ท้องถิ่น

เป็นการดำเนินการตาม **พรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น พ.ศ. 2542** ซึ่งเจตนารมณ์ต้องการให้ระบบการดูแลสุขภาพระดับปฐมภูมิ ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการและให้บริการที่รวดเร็ว ภายใต้การบริหารจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **ซึ่งประโยชน์จะเกิดกับบุคคลและหน่วยงานทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ประชาชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ถ่ายโอน หน่วยสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ในระยะแรกที่เริ่มมีการถ่ายโอน รพ.สต. สู่ อบจ. จำนวน 3,263 แห่ง พบว่าอาจมีความพร้อมแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน อยู่ระหว่างการปรับตัวของ รพ.สต. และ อบจ. **โดยทุกฝ่ายได้คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนที่จะได้รับเป็นหลัก** ทุกฝ่ายควรมุ่งเน้นบทบาทหน้าที่ของตนและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการแก้ไขกฎระเบียบและปรับโครงสร้างองค์กรที่จำเป็นผลให้การถ่ายโอนนี้ประสบความสำเร็จ **ก่อให้เกิดระบบบริการที่ดีตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น มีคุณภาพมาตรฐานและสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำด้านสุขภาพ**

การจัดการความรู้ที่ได้จากการสัมมนาวิชาการ

โดย นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารสาธารณสุขและกลุ่มวิชาการบริหารโรงพยาบาล

การประยุกต์ประเด็นแนวโน้มและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

- 1 การเป็นแบบอย่าง** ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้ความเข้าใจและความเชื่อมั่น มีความพร้อมและเต็มใจในการเกิดการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ปฏิบัติ
- 2 การสร้างแรงบันดาลใจ** สามารถจูงใจให้ผู้ตามเกิด แรงบันดาลใจ ในการเปลี่ยนแปลง มีความกระตือรือร้น สร้างเจตคติที่ดี การคิดในแง่บวก กระตุ้นการเกิดแนวคิดการเปลี่ยนแปลงและสามารถสกัดองค์ความรู้ใหม่ที่จะช่วยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
- 3 การกระตุ้นทางสติปัญญา** ผู้นำต้องสามารถกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ให้ผู้ตามรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ และสามารถทำให้ผู้ตามเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและเสนอสิ่งใหม่
- 4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล** ผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตาม ทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของผู้ตามเปิดโอกาสการแสดงความคิด และการเรียนรู้แลกเปลี่ยนสิ่งใหม่ นำไปสู่การเกิดองค์ความรู้ใหม่

การประยุกต์การถ่ายโอนกับ 6 building blocks model

- 1) ระบบธรรมาภิบาล (Governance system)** หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดแนวทางการถ่ายโอน งบประมาณ พิสัย ภารกิจ และอัตรากำลังให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ทบทวนและปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลและประเมินผลดำเนินงานของ รพ.สต. ตลอดจนช่วยเหลือ สนับสนุน และให้คำปรึกษาด้านวิชาการด้านสาธารณสุขแก่ อบจ.
- 2) ระบบบริการสุขภาพ (Service delivery system)** หน่วยงานสาธารณสุข พิจารณากำหนดทิศทางข้อตกลงความเข้าใจกับ อบจ. ให้ นพ.สสจ. เป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของบุคลากรในสังกัด รพ.สต.ปรับปรุงมาตรฐานและระบบประกันคุณภาพบริการสาธารณสุขของ อบจ. ให้สอดคล้องกับ พรบ. ระบบสุขภาพปฐมภูมิ
- 3) ระบบกำลังคนด้านสุขภาพ (Workforce system)** อบจ. ปรับปรุงกรอบอัตรากำลังตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี มีการจัดทำคู่มือการบริหารงานบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำ สอน./รพ.สต. ที่ถ่ายโอน
- 4) ระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ (Financing system)** สป.สช. สร. และ อบจ. กำหนดแนวทางจัดสรรงบประมาณและการสนับสนุนยาเวชภัณฑ์ และบุคลากรให้แก่ รพ.สต. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันกำหนดแนวทางการถ่ายโอน งบประมาณ ให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ
- 5) ระบบข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพ (Information system)** คณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่มีหน้าที่จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านสุขภาพระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ด้านสาธารณสุขมูลฐานและระบบสุขภาพปฐมภูมิของ อบจ.
- 6) ระบบการเข้าถึงยาและเทคโนโลยีที่จำเป็น (Drug and Technology system)** สสจ. อนุเคราะห์ยาและเวชภัณฑ์การออกหน่วยแพทย์ ไปยังรพ.สต.ที่ถ่ายโอนตามความจำเป็นและเหมาะสม ในช่วงเปลี่ยนผ่าน

การจัดการความรู้ที่ได้จากการสัมมนาวิชาการ

โดย นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชบริหารสาธารณสุขและกลุ่มวิชบริหารโรงพยาบาล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มีการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน แนวทางการดำเนินงานและ การติดตามประเมินผลหลังจากการถ่ายโอนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในเรื่องของการคุ้มครองผู้รับบริการทางการแพทย์ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางการแพทย์ และสาธารณสุข
3. มีแผนการผลักดันและสนับสนุนอย่างจริงจังหรือมีการจัดกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้กระทรวงสาธารณสุขมีถ่ายโอนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นควรลดข้อจำกัดด้านงบประมาณและให้การสนับสนุนรายได้ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เวชภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายในการบริหารงานบุคคลด้านสาธารณสุข
2. การให้บริการด้านสุขภาพควรมีการคงไว้ซึ่งมาตรฐานหรือมีการให้บริการที่ดีขึ้นกว่าเดิม และตรงบริบทในพื้นที่แก่ประชาชนมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค
3. การกำหนดแนวทาง ขอบเขตการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาชีพให้ชัดเจน
4. ควรมีการจัดสรรบุคลากร หรือการโอนย้ายตามใกล้ที่อยู่ของบุคลากรนั้นๆ จะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

